

MUNKAKÉPESSÉG ÉS ÉLETKOR: PSZICHOSZOCIÁLIS VONATKOZÁSOK

Tauszik Katalin

NNGYK Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügy Főosztály

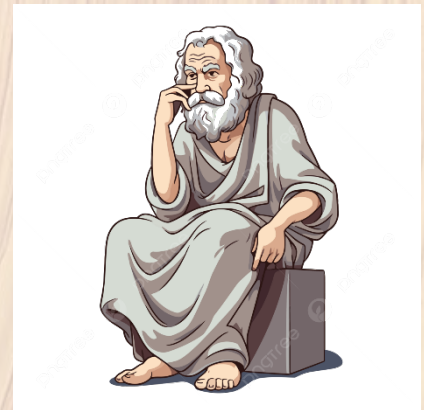
Foglalkozás-egészségügyi Fórum

Budapest, 2024. február 14.

Az idősödés

Menetét és sebességét számos tényező határozza meg, pl.:

- genetikai adottságok
- társadalmi helyzet
- személyiség
- életmód
- egészségmagatartás
- egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés
- munkakörülmények

Az idősödés

Három típusa:

- *Normál idősödés*: némi (testi, szellemi) hanyatlás fellephet, de összességében jó egészségi és fizikai állapot
- *Patológiás idősödés*: tünetek, betegségek, átlag alatti életminőség
- *Sikeres idősödés*: a korcsoport átlaga feletti életminőség, egészségben töltött évek magasabb száma és minimális szellemi hanyatlás

A sikeres idősödés három eleme (Rowe és Kahn, 1997):

1. betegségek hiánya
2. megfelelő testi és szellemi működés
3. aktív társas élet

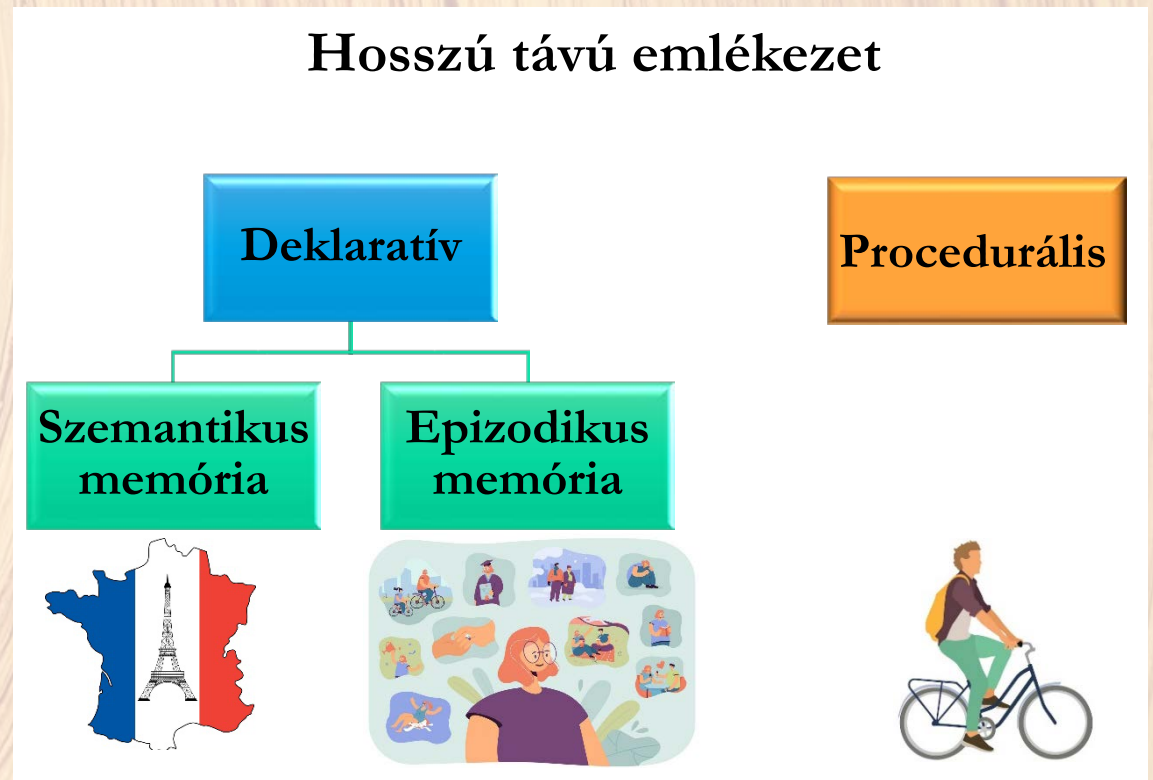
Életkorral járó kognitív változások

Információfeldolgozás

Reakcióidő

Figyelem

Emlékezet

Idősödő munkavállalók a munkaerőpiacon

Idősödő munkavállalókkal kapcsolatos sztereotípiák (Warr, 1994; Posthuma és Campion, 2009 alapján):

- alacsony teljesítmény
- változásokkal szembeni ellenállás
- gyengébb tanulási képességek
- magasabb költségek
- megbízhatóság (+)
- általános hatékonyság (+)

Életkor és teljesítmény

Feladat kategória	Életkorral való kapcsolat	A feladat követelményei meghaladják a kapacitást az életkorral	A teljesítmény tapasztalat révén javítható	Példa
Életkorral javuló	Pozitív	Nem	Igen	tudáson alapuló döntések, időnyomás nélkül
Életkorral romló	Negatív	Igen	Nem	folyamatos, gyors információfeldolgozás, gyors tanulás, nehéz fizikai munka
Életkor hatása ellensúlyozható	Semleges	Igen	Igen	szakmunkák, szakképzettséget igénylő munkák
Életkor semleges	Semleges	Nem	Nem	egyszerű rutinfeladatok

Warr, 1994 alapján

Életkor és teljesítmény

Összegezve:

- A munkahelyi teljesítmény tekintetében nagyobb különbségek lehetnek az egyes életkori csoportokon belül, mint azok között.
- A munkatapasztalat, tudás, készségek ellensúlyozhatják bizonyos funkciók életkorral járó hanyatlását.
- Egyes fokozott terheléssel járó tevékenységek az idősödő munkavállalók számára még nagyobb megterhelést jelenthetnek.

Generációk a munkahelyen

Generáció	Születési idő	Jelenlegi életkor
Baby boom	1946-1964	60-78 év
X generáció	1965-1979	45-59 év
Y generáció	1980-1995	29-44 év
Z generáció	1996-2010	14-28 év

Generációk a munkahelyen

Kormenedzsmet. életpálya-alapú megközelítés, mely egyenlő esélyeket teremt minden korcsoport számára.

Generációmenedzsmet. a különböző korosztályhoz tartozó munkavállalók sikeres együtt foglalkoztatása, az egyes generációk kompetenciáinak lehető legjobb felhasználásával.

Köszönöm a figyelmet!